

שאלה שנשאלה בבית ההוראה "שערי הלכה ומשפט": האם מותר להתפלל על שלום בית בשבת או שמא יש בזה איסור משום 'שאלת צרכיו', שהרי אין לבקש בקשות פרטיות בשבת.

משיב: הרב בן סדיקלר כהן, מו"צ ומשיב הלכה בבית ההוראה "שערי הלכה ומשפט".

מה שאמרנו שאין לאדם להתפלל על צרכיו בשבת הוא משום שיכנס צער בליבו ויבוא לידי בכי, אך אם לאדם יש כבר צער מחמת חוסר שלום בית ועל ידי התפילה יפוג הצער מליבו גם אם יתעורר לידי בכי מותר ואין זה בכלל המתפלל על צרכיו בשבת. ועיי' למה שכתב בשו"ת תורה לשמה (סימן קג) שאפילו המתפלל על דבר מחודש שלא התפלל עליו קודם בימות החול, נראה לו לומר שאם יש לו צער ודאגה בליבו בשבת ובעת שהוא שואל ומבקש על זה מאת השם יתברך יהיה לו מנוחה והשקט בלבו מדאגתו וירגיש לבו טוב עליו, אין בזה איסור. שבאופן כזה התירו לבכות בשבת שבזה הבכיה תשתכך דאגתו וצערו והרי הוא לו כמו עונג והכל לפי הענין ולפי העת עיי' שם.

והוסיף עוד שמי שעבר ושאל צרכיו בשבת לא עבר איסור דאף על גב שבירושלמי אמרו בלשון איסור מכל מקום אין זה איסור ממש לא מדאורייתא ולא מדרבנן אלא אסור ממדת חסידות עת"ד. וע"ע למה שכ' בשו"ת שבט הקהתי (ח"ג סימן קמב).

נמצא דאם יש לאדם צער בליבו על כך שאין לו שלום בית ורוצה להתפלל על כך לפני מי שאמר והיה העולם כדי לסייע לו בסיעתא דשמיא, ועל ידי תפילה זו יפוג הצער מליבו - מותר.

ועוד יש לומר על פי מה שכתבו האחרונים ומהם המהר"ם מינץ (ח"ב סימן פז) שולחן ערוך הרב (סימן רפח ס"ח) ובהליכות שלמה (תפילה פי"ד הי"א) ובשו"ת דברי יציב (חאו"ח סימן עה) שכל האיסור להתפלל על צרכיו בשבת הוא דווקא בדברים גשמיים שנקראים חפצין על פי לשון חז"ל. אולם על חפצי שמיים, דהיינו רוחניות מותר להתפלל על כך בשבת. ולפי זה דברים כגון חינוך הילדים, רפואת הנפש, הצלחה בלימוד התורה, עבודת המידות, הדבר ודאי יהיה מותר ובכלל הדברים הרוחניים נמצא גם שלום בית כנלע"ד.

לכן נראה להלכה ולמעשה שמותר מעיקר הדין להתפלל על שלום בית בשבת, אם הדבר יגרום לצער לפוג מליבו וירגיש הקלה שביקש על שלום ביתו. אולם נראה שאם הבקשה תגרום לו לעצב רב וצער ודאגה בלבו, ויהיה בדאבון נפש, מהנכון שימנע מלבקש, ויסיח דעתו מצערו כמה שיוכל.

מובא בגמרא ירושלמי שבת (פט"ו ה"ג) שאין לאדם לבקש צרכיו בשבת. והוכרע למסקנה שדווקא צרכיו הפרטיים מתוך תפילה פרטית אין לו לאדם לבקש. אך כל תפילה או בקשת צרכים פרטיים שתקינו חכמים כנוסח קבוע מותר לאומרו בשבת כגון הבקשות המובאות בסוף ברכת המזון. ודרשו חז"ל איסור בקשת צרכיו של אדם בשבת (ויקרא רבה לד' טז) מהפסוק "וְכַפַּרְתוּ מַעֲשֵׂוֹת דְרָכֶיךָ מִמִּצְוֹת חֻמֹּתַי וְדָבַר דְבָר" (ישעיהו נח, יג) 'ממצוא חפצך' חפצין אסורים חפצי שמים מותרים, ולכן אין לאדם לתבוע צרכיו בשבת.

וכן פסק הטור (סימן קפח) והוסיף שהטעם שאין שואלין צרכיו בשבת כיון שיש בזה טרדת הלב ודאגה. כמו שכתב קורבן העדה על הירושלמי (שם). ועוד כתב בבית יוסף (שם) בשם ר' יצחק שאם יש לו טרדה על ידי מה שמהרהר בעסקיו או נדנדוד דאגה אסור להרהר בעסקיו בשבת שלא התירו חכמים אלא הרהור שאינו מביא לידי דאגה.

מובא במחזור ויטרי (סימן קמ) למה אין מתפללין י"ח ברכות בשבת מפני שאסור לו לאדם לתבוע צרכיו בשבת ואמר האלוקים שבת זו מנוחה היא לישראל שנאמר (מלכים א' ח) 'ברוך ה' אשר נתן מנוחה לעמו ישראל'.

ולכן אם הוא מתפלל י"ח ברכות הוא נזכר במעשיו ומיצר ונמצא שם שמים מתחלל שמחלל את השבת. לפיכך תיקנו רבנן תפילה שאין בה צער משום דבר שבעולם עכ"ל.

נמצא שיש להימנע מכל הגורמים המעוררים צער בליבו של האדם בשבת עד כדי שראו רבותינו להניח תפילת שמונה עשרה שמתפללים בכל יום כדי לא לעורר הצער בליבו, ותקנו תפילה המיוחדת לשבת כדי לעורר שמחה ביום השבת עצמו כמו שכ' הרמב"ם שו"ת פאר הדור (סימן קל) עיי' שם.

אולם עיי' למה שכ' הרמ"א (סימן רפח ס"ב) וז"ל וכן מי שיש לו עונג אם יבכה כדי שילך הצער מליבו מותר לבכות בשבת. ועיי' לא"ר (שם אות ג) שכתב לבאר דברי הרמ"א שאם ירווח לו בבכיה זו הרי זה מותר אפילו בשבת. ולפי זה בנידון דידן כל

הרב בן סדיקלר נותן מענה בבית ההוראה "שערי הלכה ומשפט" בין השעות:

בימי ראשון: 14.00-15.00, 20.00-22.00 ימי שלישי: 19.00-22.00 ימי רביעי: 14.00-15.00 ימי חמישי: 18.00-21.00

בית הוראה ארצי לשאלות בהלכה ויעוץ בענייני משפחה
מענה אישי, מקצועי וללא עלות

www.shoam.org.il *2873